

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.065/2016/5.

A tanács tagjai:

Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke
Dr. Csőke Andrea előadó bíró
Dr. Török Judit bíró

A felperes:

A felperes jogi képviselője: Milus Ügyvédi Iroda

Az alperes:

Az alperes jogi képviselője: Dr. Borza János ügyvéd

A per tárgya: váltón alapuló tartozás megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és az ügy száma: Székesfehérvári Törvényszék
34.P.20.276/2014.

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős ítélet száma:

Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.297/2015/5-III.

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 1.270.000 (egymillió-kettőszázhetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi továbbá a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) Ft le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- 1 A felperes keresetének alapjául szolgáló váltóokirat szerint a megtekintésre szóló saját váltót **Sz.-on**, 2004. október 7-én állították ki. Ebben az alperes arra kötelezte magát, hogy a felperes részére 72.500.000 forintot - ami a Magyar Nemzeti Bank 2004. október 7. napján nyilvántartott Euro-Forint középárfolyamára tekintettel 294.932 euro összegnek felel meg - a váltó bemutatására, legkésőbb 2010. december 31-ig, **G.V.** helyrajzi számon, megfizet.
- 2 Az alperes a váltón szereplő összeget nem fizette meg, ezért a felperes - nevében gondnoka - 2011. január 4-én közjegyzői óvást vetetett fel a **G.V.** hrsz. alatt, mely szerint a felperes - nevében gondnoka - kijelentette, hogy a váltó alapján nem történt meg a kifizetés.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- 3 A fizetési meghagyásból ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes keresetében kérte az alperest 72.500.000 Ft váltón alapuló tartozás, ennek 2011. január 1-jétől a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére kötelezni.
- 4 Az alperes a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a váltó semmis, mert több egymásnak ellentmondó esedékességi időpontot tartalmaz; azzal védekezett, hogy a követelés a váltójogi szabályok közzétételéről szóló 1/1965.(I.24.) IM rendelet (Vár) 78. § (2) bekezdése alapján elévült; végül, hogy nem írt alá váltót. A váltó aláírására megtévesztésével került sor, mivel senki nem tájékoztatta arról, hogy az aláírandó iratok között egy váltó is szerepel. Hivatkozott az alapjogviszony hiányára is, állítása szerint a felperestől nem kapott 72.500.000 Ft kölcsönt, a perbeli váltóról csak a fizetési meghagyásos eljárással összefüggésben szerzett tudomást.

Az első- és a másodfokú ítélet

- 5 Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- 6 A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 3 nap alatt fizessen meg a felperesnek 72.500.000 forintot, ennek késedelmi kamatát és a perköltséget. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a váltó a felek által kötött kölcsönszerződés biztosítékaul szolgált. A kölcsönt a felperes adta az alperesnek a váltó aláírásának napján, a felperes

székesfehérvári lakásában. A pénz átadásánál jelen volt **B.J.** is. **B.J.**-nek a felperes felé tartozása állt fenn, s a felperes azért kérte tőle a kölcsön visszafizetését, hogy az alperesnek az összeget kölcsön tudja adni. 2004. október 7-én **B.J.** megjelent a felperes lakásán, ahol 72.500.000 forintot kivett egy táskából, a jelenlévők azt megszámlálták, majd a pénzösszeget átadták az alperesnek. Ezt követően írta alá az alperes a perbeli váltót. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás alapján megállapította, hogy az alperes aláírta 2004. október 7-én a váltót, amely tartalmazza a jogszabály által előírt tartalmi elemeket, ezért az érvényes saját váltónak minősül. A Vár. 34. § (1) bekezdése alapján a kiállító a váltó határidejét meghosszabbította, és a teljesítés időpontját 2010. december 31-ében állapította meg. A váltó szövegét úgy kell értelmezni, a kiállító arra vállalt kötelezettséget, hogy 2010. december 31-ig bármikor, amikor a váltó bemutatásra kerül, az abban foglalt összeget megfizeti a felperesnek. A követelés nem évült el, mert a felperes az egy éves elévülési határidőn belül érvényesítette az igényt.

A bíróság megállapította - szakértői vélemény alapján -, hogy a váltón az aláírás az alperestől származik. A bizonyítékok értékelése alapján arra a következtetésre jutott, az alperes nem tudta bizonyítani, hogy az alapjogviszony nem jött létre. A bizonyítás az alperest terhelte, ezért az elsőfokú bíróság a bizonyítatlanság következményeit a terhére értékelte.

7 Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította, kötelezve a felperest a perköltség viselésére.

8 Az indokolás szerint az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a peradatokat maradéktalanul nem értékelte, aminek következtében részben helytelen tényállást állapított meg, és az abból levont jogi következtetése megalapozatlan.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli váltó érvényes, mert minden alaki kelléket tartalmaz, és nem semmis (Vár. 33. § (1) bekezdés), mert nincs egymásnak ellentmondó esedékességi időpont megjelölve a váltón (Vár. 34. § (1) bekezdés). A váltón szereplő aláírás valódi, az alperestől származik, ezért nem fogadta el a másodfokú bíróság sem az alperes állítását, miszerint nem volt tudomása arról, hogy **Sz.**-on, 2004. október 7-én váltót írt alá.

9 A bizonyítékok értékelése (Pp. 206. § (1) bekezdése) alapján azonban az ítéletábrla arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli váltó mögött nincs alapjogviszony. Az alperesnek azt kellett a megismételt eljárásban bizonyítania (Vár. 17. § és Pp. 164. § (1) bekezdés), hogy a váltóért nem kapott ellenértéket (nincs a váltó mögött alapjogviszony). A váltón kívül nem állt más okirat a bíróság rendelkezésére. Az alperes azt hangsúlyozta, nem emlékszik arra, hogy a perbeli váltót tudatosan aláírta volna. A másodfokú bíróság írásszakértői és grafológus szakértői véleményeket elemezve

arra a következtetésre jutott, hogy azok cáfolták és gyengítették a felperes előadását és **B.J.** tanúvallomását, mely szerint a váltó egy példányban készült. Mindebből azt a következtetést vonta le, hogy ott és olyan körülmények között, ahogy azt a felperes és **B.J.** állította, a váltó aláírására nem kerülhetett sor.

Az alapjogviszony hiányát támasztotta alá a felperes házastársának, **Z.J.-**nének az ellentmondásos tanúvallomása is arra vonatkozóan, hogy a váltót mikor látta és arról mikor szerzett tudomást. Nem fogadta el a másodfokú bíróság **B.J.** tanúvallomását sem, mert az abban foglaltakat életszerűtlennek találta.

Életszerűtlennek találta továbbá, hogy a felperes és az alperes egy napon belül három alkalommal találkozzon egymással:

- 2004. október 7-én a reggeli órákban a **P.-** Ipartelepen a felperes - állítása szerint - 30.000.000 forintot adott át az alperesnek, amellyel kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla a 2009. március 24-én kelt 5.Pf.22.035/2008/4. számú ítéletében megállapította, hogy pénzáadás a felek között nem történt.
- A perbeli váltóval kapcsolatban a felperes állítása szerint 2004. október 7-én délelőtt 11 óra körül **Sz.-**on 72.500.000 forint átadása miatt találkoztak a felek.
- Az esti órákban dr. **K.Sz.** ügyvédnél az ügyvédi irodájában az előszerződés aláírása miatt találkoztak ismét, ahol a 72.500.000 forint átadása szóba sem került. Az előszerződésről a Fővárosi Ítéltábla a hivatkozott ítéletében megállapította, hogy az érvénytelen.

Értékelte a másodfokú bíróság továbbá dr. **K.Sz.** tanúvallomását, mely szerint 2004. október 7-én a felperes arról tájékoztatta, hogy kb. 70.000.000 forinttal tartozik **Sz.-**éknak. Ilyen anyagi helyzet mellett nem életszerű, hogy a felperes 72.500.000 forintot kölcsön tud adni az alperesnek 6 éves lejáratra.

Mindezen bizonyítékokat a maguk összességében értékelve arra a meggyőződésre jutott, hogy a váltó, mint okirat tartalma megdőlt, az alperes eleget tett a rá háruló bizonyítási kötelezettségének és bizonyította, hogy a váltó mögött nem volt alapjogviszony, kölcsönt a felperestől nem kapott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- 1 A felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet kérve - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. Perköltség igénye volt.

Állította a Pp. 164. §-ának és a Vár. 17. §-ának a megsértését.

A váltó mögötti alapjogviszonnyal kapcsolatban hivatkozott arra, hogy a váltóadósság függetlenedik az alapügylettől, és a váltókötelezett a váltóbirtokossal szemben a forgatható értékpapír és nem a jogcímes ügylet alapján tartozik helytállni.

A felperes tanúkkal és okiratokkal is tudta bizonyítani, hogy az alperesnek pénzt adott át. Ezt támasztotta alá **B.J.**, Budainé Nagy Anna, **Z.J.-**né tanúvallomása, akiknek a vallomását vagy nem vette

figyelembe a másodfokú bíróság, vagy azokból részeket kiragadott és félreértelmezett.

Álláspontja szerint lényegtelen megjegyzéseket talált ellentmondásosnak a másodfokú bíróság a felperes keresetét alátámasztó tanúvallomásokban, ugyanakkor életszerűnek tartotta egy érdektelen tanúnak azt a vallomását, hogy 9 évvel előbb az alperes 2004. október 7-én mit csinált.

Dr. **K.Sz.** tanúvallomását félreértelmezte a másodfokú bíróság, mert amikor a felperes azt nyilatkozta neki, hogy kb. 70.000.000 Ft-tal tartozik **Sz.-é**knak, arra utalt, hogy annyi pénzt fog nekik adni, ahogy adott is.

Felhívta a figyelmet, hogy az alperes az eljárás során valótlanságokat állított, amelyek később sem nyertek igazolást, s sérülne a jogbiztonság, ha a bíróságok egy végig rosszhiszemű pervitelt gyakorló személy javára döntenének.

Súlyos eljárási hibának állította, hogy a másodfokú bíróság a felperes terhére értékelte azt, miszerint a felperes és **B.J.** által állított módon a váltó aláírására nem kerülhetett sor. A bizonyítási teher alapján az alperesnek kellett bizonyítania, hogy nem kapott pénzt. Ha felperes semmit nem nyilatkozott volna a pénz átadásáról, akkor sem lehetett volna azt a terhére értékelni, tehát semmilyen nyilatkozat nem gyengítheti az ő előadását. A felperes maga nem tud nyilatkozni betegsége miatt, helyette csak a gondnoka nyilatkozott, aki nem ismerhette teljeskörűen a tényeket.

Az ügy tárgyát képező váltó „egy érvényes saját váltó, azaz azt alperes, **Sz. B.L.** készítette, nem felperes. Tehát készítésének körülményeit - melyeket a szakértői vélemények állítanak - nem felperes hátrányára, hanem alperes hátrányára kellett volna értékelni a hatályos jogszabályok alapján. Attól, hogy 10 év távlatából **B.J.** úgy emlékezett, hogy egy váltót lát, nem azt jelenti, hogy nem készíthetett vagy írhatott alá többet alperes. Sőt, álláspontom szerint az az életszerűtlen, hogy csupán egy példány készül egy ilyen fontos okiratból, és nyilvánvaló, hogy a váltót kiállító alperes is megtartott magának legalább egy példányt.” Ezt az okfejtést az eljárás során már előadta, de az ítélet nem tett róla említést.

Kiemelte, hogy az alperes állításával ellentétben nem az előszerződés aláírásával egyidőben keletkezett a váltó, de valamikor elkészült. Ha ez forgatásra került volna harmadik személy részére, az alperesnek fizetési kötelezettsége keletkezett volna e harmadik személy irányába.

- 2 Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását. Hangsúlyozta, hogy a felperes a bizonyítékok felülmérlegelését kívánja elérni a felülvizsgálati eljárásban, melynek nincs helye.

A Kúria döntése és jogi indokai

- 3 A Kúria a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése szerint.

- 4 Jóllehet a felperes nem jelölte meg a Pp. 206. §-át, mint a jogerős ítélettel megsértett jogszabályt, valójában a felülvizsgálati kérelemben a bizonyítékok másodfokú bíróság által történt értékelését támadta a Pp. 164. §-ában írtakra utalással.
- 5 A másodfokú bíróság által hivatkozott 5.Pf.22.035/2008/4. számú ítéletben megállapított tényállás alapvetően összefügg a jelen per alapjogviszonyának megítélésével. Az ott rögzített, a keresetlevélben előadott tényállás szerint a jelen eljárás alperese és családja 2001-ben mezőgazdasági tisztító és szárító telep, valamint terménytároló létrehozását határozta el az alperes és a testvére tulajdonában álló ingatlanon. Az építkezéshez a jelen eljárás felperesétől kértek segítséget, aki egyébként távoli rokonuk. A megállapodás az lett volna, hogy jelen eljárás felperese a banki hitelhez és az állami támogatáshoz szükséges önrész kifizetésével betársul a vállalkozásba, a felvett hitelek fele részének törlesztését vállalja, és a szárítóüzem működtetésének megkezdését követően a saját és a családja tulajdonában álló 300 hektáros termőföld területet kedvező áron haszonbérbe adja részükre. Ennek fejében jelen eljárás alperese és a testvére vállalták, hogy a szárítóüzem mint felépítmény és a szárítóban levő gépek tulajdonjoga felét átruházzák jelen eljárás felperesére, és a szárítóüzem tiszta nyereségének a felét is átadják neki. A felek között vita alakult ki, majd jelen eljárás alperesével szemben fizetési meghagyást nyújtott be a felperes érdekkörébe tartozó társaság. Ekkor jelen eljárás alperese felkereste jelen eljárás felperesét és megállapodtak, hogy 2004. október 7-én előszerződést kötnek dr. **K.Sz.** ügyvéd irodájában a szárítóüzem és a gépek tulajdonjoga felének átruházásáról. Az előszerződés tartalmazta, hogy annak aláírásával nyugtázza jelen eljárás alperese és testvére a jelen eljárás felperese által átadott 30.000.000 Ft foglalt.
- 6 Abban a perben még személyesen hallgatták meg a felperest, aki azt nyilatkozta, hogy 2004. október 7-én délelőtt két tanú hozta el a 30.000.000 forintot **V.-ről P.-ba**, és a felperes ott a két tanú előtt adta át jelen eljárás alperesének az összeget. (Ezt az állítást a Fővárosi Ítéltábla hivatkozott ítéletében nem fogadta el, az adott ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján.) Jelen eljárásban a felperes azt állította - **B.J.** és **Z.J.-né** tanúvallomásával alátámasztotta -, hogy 2004. október 7-én délelőtt **Sz.-on**, a felperes lakásában került átadásra a 72.500.000 forint, és ott került aláírásra a váltó is. Ugyanezen a napon este került sor - a bíróság által utóbb érvénytelennek minősített - előszerződés ügyvéd előtti aláírására.
- 7 A másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint értékelte a bizonyítékokat, azokat összességükben és meggyőződése szerint bírálta el. Úgy ítélte meg, hogy az alperesnek sikerült hitelt érdemlően bizonyítania az alapjogviszony hiányát. E körben alapvető jelentősége volt annak, hogy életszerűtlennek találta a felperesnek azt az előadását, miszerint ugyanazon a napon a felek három

különböző helyen találkoztak - melyből két találkozás esetén különböző pénzüsszegek átadását állította a felperes -, holott előre megbeszélték, hogy este az ügyvéd előtt előszerződés megkötésére kerül sor. Semmi nem indokolta a felperes azon állítását, hogy délelőtt két különböző helyen - **P.-ban** és **Sz.-on** - is találkoztak azért, hogy pénzt adjon át a felperes az alperesnek, amikor az esti találkozón az ügyvéd irodájában erre sor kerülhetett volna.

- 8 A Kúria utal arra, hogy a felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati eljárás. Ezen eljárásban csak akkor lehet eredményesen támadni a bizonyítékok mérlegelését, ha a rendelkezésre álló bizonyítékokból a jogerős ítélet szerinti megállapításra nem lehet jutni (BH2013.119). Arra a felperes helytállóan hivatkozott, hogy az alapjogviszony fennállásának hiányát az alperesnek kellett bizonyítania. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a felperesi nyilatkozatok az általa szolgáltatott bizonyítékok terhére ne lennének értékelhetők.

A Kúria úgy ítélte, hogy a felülvizsgálati kérelemben a tanúk vallomásának értékelésével kapcsolatos okfejtés nem volt alkalmas a perben eljáró másodfokú bíróság mérlegelésével szemben arra, hogy a Kúria egyértelműen, minden kétséget kizáróan bizonyítottanak tekintse az alapügylet fennállását.

- 9 A jogerős ítélet szerint - a felülvizsgálati kérelem által sem támadottan - a váltó érvényesen létrejött, azt az alperes aláírta. Jóllehet az eljárás során azt megállapítani nem sikerült, hogy erre hol, milyen körülmények között került sor, azonban ez valójában az adott esetben lényegtelen. Az alperesnek azért nincs fizetési kötelezettsége, mert a bizonyítékok mérlegelésével az volt megállapítható: az alapügylet - a kölcsön nyújtása - úgy, olyan módon, ahogyan azt a felperes állította, nem történhetett meg.

- 10 A fentiekből következően már nem bír jelentőséggel, de megjegyzi a Kúria, hogy a felperes tévesen értelmezi a saját váltó fogalmát. Jóllehet a saját váltó a kiállító fizetési ígéretét tartalmazza, ez azonban nem jelenti azt, hogy a váltót a kiállítónak kell létrehozni. Ha egy - akár más által - kitöltött/írt saját váltót valaki aláír, akkor azzal egy fizetési ígéretet tesz írásban, hogy annak, akinek a részére kiállította, vagy rendeltére (az esetleges következő váltóbirtokosok részére) a váltóban írt fizetési kötelezettségének eleget tesz. A kiállítás kifejezés tehát nem a fizikai létrehozást jelenti, hanem azt, hogy aláírásával valaki váltóban fizetési ígéretet tesz a saját nevében.

- 11 A Kúria a fent kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta, mivel a felülvizsgálati kérelemben felhívott anyagi és eljárási szabálysértést megállapítani nem tudott, amely az ügy érdemi elbírálására kihatott volna.

Záró rész

- 12 A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán

alkalmazandó Pp.78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely az alperes jogi képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.)IM. rendelet 3. § (2) bekezdésének a)-b) pontja, (5)-(6) bekezdése, és a 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel az elvégzett ügyvédi tevékenységre is.

- 13 Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59. § (1) bekezdése és 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 15. § (1) és (3) bekezdése alapján a felperes köteles az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére is.
- 14 A felülvizsgálati kérelem elbírálására tárgyaláson kívül került sor.

Budapest, 2016. március 22.

Dr. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke, Dr. Csőke Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Török Judit s.k. bíró